



Číslo spisu: 19438/2023-M_ODPISVNR

V Bratislave, 7. augusta 2023

Číslo záznamu: 97896/2023

ROZHODNUTIE

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako vecne príslušný správny orgán podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“)

UKLADÁ POSKYTOVATEĽOVI SOCIÁLNEJ SLUŽBY

„CLEMENTIA“, Zariadenie sociálnych služieb Kovarce,

Kovarce 11, 956 15 Kovarce, IČO: 00356891 (ďalej len „účastník konania“, „poskytovateľ sociálnej služby“, „dozorovaný subjekt“ alebo „ZSS Kovarce“)

POKUTU VO VÝŠKE 5 000 EUR (SLOVOM PÄTTISÍC EUR)

podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach

ZA SPRÁVNY DELIKT V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB:

- I. podľa § 101 ods. 1 písm. b) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorého sa účastník konania - poskytovateľ sociálnej služby **dopustil tým, že pri poskytovaní sociálnej služby porušil povinnosti podľa ustanovenia § 9 ods. 7 písm. a) zákona o sociálnych službách** tak, že nesplnil požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane verejného zdravia“) a súvisiaceho vykonávacieho predpisu (vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 259/2008 Z. z.“)), keďže nesplnil požiadavky na maximálny počet**

ubytovaných v izbe podľa prílohy č. 5, tabuľky č. 8 vyhlášky č. 259/2008 Z. z., keď v izbách v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení v mieste poskytovania sociálnej služby ubytoval **v 28 izbách zariadenia sociálnych služieb viac ako 3 prijímateľov sociálnych služieb**, podľa uvedenej tabuľky nezabezpečil základné vybavenie izby, nespĺnil požiadavku ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky č. 259/2008 Z. z., keď v záchodoch pre prijímateľov sociálnej služby v ZSS Kovarce vybavil **umývadlá batériou len s prítokom studenej vody**, neriešil vchod do spoločných záchodov pre prijímateľov sociálnej služby na prízemí tak, aby zabraňoval **priamemu pohľadu do týchto priestorov**, tak ako to ustanovuje § 11 ods. 1 vyhlášky č. 259/2008 Z. z. a **nevybavil zriadenú miestnosť na izoláciu** chorých zariadením na osobnú hygienu podľa ustanovenia § 12 ods. 1 vyhlášky č. 259/2008 Z. z.;

II. podľa § 101 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnych službách, ktorého sa účastník konania ako poskytovateľ sociálnej služby **dopustil tým, že** pri poskytovaní sociálnej služby **porušil povinnosti podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách** tak, že v období medzi 1. januárom 2023 až 1. aprílom 2023 použil voči prijímateľovi sociálnej služby **prostriedok telesného obmedzenia** – umiestnenie v „bezpodnetovej“ miestnosti v mieste poskytovania sociálnej služby a toto obmedzenie prijímateľa sociálnej služby **nezaznamenal v registri telesných a netelesných obmedzení podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách; a**

III. podľa § 101 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnych službách, ktorého sa účastník konania ako poskytovateľ sociálnej služby **dopustil tým, že nesplnil povinnosť vykonávať odbornú činnosť** podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách, v rozsahu podľa **ustanovenia § 38 ods. 2 písm. a) druhého bodu a § 39 ods. 2 písm. a) druhého bodu zákona o sociálnych službách** a to tak, že od mesiaca február 2022 do dňa 14. 06. 2023 neposkytoval **sociálne poradenstvo, a to na úrovni špecializovaného sociálneho poradenstva podľa ustanovenia § 19 ods. 1 zákona o sociálnych službách.**

Uloženú pokutu je účastník konania povinný uhradiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, číslo účtu v tvare IBAN: SK25 8180 0000 0070 0010 6675, konštantný symbol: 0558, variabilný symbol: 978962023.

ODÔVODNENIE ROZHODNUTIA

1. Zamestnankyne Inšpekcie v sociálnych veciach ministerstva (ďalej len „ISV“) na základe **poverenia na výkon dozoru** podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach č. 7/2023/ODPISVNR_SS **začali** podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. a) zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole v štátnej správe“) **dňa 04. 04. 2023 u poskytovateľa sociálnej služby výkon dozoru nad dodržiavaním zákona o sociálnych službách pri poskytovaní sociálnych služieb**. Predmetom dozoru u poskytovateľa sociálnych služieb bolo dodržiavanie jeho povinností v období od 01. januára 2023 do dňa začatia výkonu dozoru pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnych služieb podľa ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách, ako aj povinnosti poskytovateľa pri plnení štandardov kvality poskytovanej sociálnej služby podľa Prílohy č. 2 uvedeného zákona – kritéria 1.8 (Prevenia krízových situácií a práca s rizikom v sociálnych službách. Používanie prostriedkov netelesného obmedzenia a telesného obmedzenia), kritéria 1.9 (Ochrana pred zlým zaobchádzaním) a kritéria 1.15 (Dôverník v sociálnych službách).

K BODU I. VÝROKU TOHTO ROZHODNUTIA:

2. Pri výkone dozoru na mieste dňa 4. a 5. apríla 2023 a pri obhliadke v rámci ministerstvom nariadeného ústneho pojednávania v rámci tohto správneho konania dňa 14. 06. 2023 bolo zistené pri poskytovaní sociálnej služby v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení dozorovaného subjektu, že tento nespĺňa požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia podľa vyhlášky č. 259/2008 Z. z. (požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia).
3. Na základe ustanovenia § 15a ods. 3 vyššie uvedenej vyhlášky (osobitne jej novely č. 210/2016 Z. z.) zariadenia sociálnych služieb, ktorých priestory boli uvedené do prevádzky pred 1. októbrom 2016, pričom **do tejto kategórie zariadení sociálnych služieb spadá aj účastník tohto správneho konania**, mali splniť požiadavky podľa tejto vyhlášky účinné od 1. októbra 2016 **do 1. októbra 2018**. Zákonodarca takto prechodným ustanovením určil časovú „koexistenciu“ predchádzajúcej a novej právnej úpravy, ktorej účelom bolo upraviť transformáciu právne relevantných skutočností pôvodnej právnej úpravy na podmienky novej právnej úpravy. Poskytovateľ sociálnej služby však takto právnou úpravou určený časový úsek nijako nereflektoval a ani ku dňu začatia výkonu dozoru zo strany ISV (**apríl 2023**) podmienky podľa platnej právnej úpravy nenaplnil.
4. Požiadavky na adekvátnu reakciu poskytovateľa sociálnej služby *vis a vis* právne reglementované zmeny právnej úpravy účastník tohto správneho konania opomenul v časovom rámci od októbra 2016, kedy vstúpila do platnosti nová právna úprava, či od októbra 2018, kedy zákonodarca normatívne stanovil svoju predstavu o tolerancii prechodného nesúladu s novou právnou úpravou. Inými slovami zákonodarca určil čas, do ktorého *de novo* koncipované pravidlá pre zariadenia sociálnych služieb ako ubytovacie zariadenia, majú byť i reálne rešpektované, či aplikované - zo strany zariadenia sociálnej služby splnené. Nesúlad – porušovanie povinností však do času začatia dozoru zo strany ISV alebo do dňa začatia tohto správneho konania ministerstvom pretrvával. Bolo by bývalo možné očakávať, že **poskytovateľ sociálnej služby svojim aktívnym prístupom konal od jesene 2016 tak, že zrealizuje nevyhnutné kroky, či opatrenia smerom k naplneniu zákon určených povinností. Poskytovateľ však tak nerobil**. Ministerstvo

súčasne v tomto správnom konaní hodnotí zodpovednosť poskytovateľa sociálnej služby ako **objektívnu, neurčuje mieru zavinenia ani úmysel, či dôvod nedostatku** aktivity poskytovateľa. Totiž, platná právna úprava takýto dôvod, či situáciu, kedy by bolo možné hodnotiť, prečo sa poskytovateľ so vzniknutým stavom (nesúlalom požiadaviek na ubytovacie zariadenie a reálneho stavu a podmienok tohto zariadenia sociálnych služieb) nevysporiadal, **nikde nepredpokladá**. Tento stav do času začatia výkonu dozoru alebo začatia tohto správneho konania **pretrváva**.

5. Podľa ustanovenia § 21 ods. 2 **zákona o ochrane verejného zdravia** možno ubytovacie zariadenia, ktoré poskytujú hromadné ubytovanie, **prevádzkovať, len ak spĺňajú požiadavky** na vnútorné prostredie, priestorové usporiadanie, funkčné členenie, vybavenie a na prevádzku ubytovacích zariadení ustanovené (požiadavky) podľa vyhlášky č. 259/2008 Z. z.. Podľa ustanovenia § 21 ods. 3 tohto zákona sú právnické osoby, ktoré prevádzkujú ubytovacie zariadenia, povinné 1. **zabezpečiť** požiadavky podľa ustanovenia § 21 ods. 2; 2. **vypracovať prevádzkový poriadok**; a 3. **predložiť** ho regionálnemu úradu verejného zdravotníctva. K splneniu ani jednej z týchto vzájomne a logicky súvisiacich povinností poskytovateľom nedošlo.
6. V ZSS Kovarce nie sú splnené požiadavky na **maximálny počet ubytovaných v izbe** podľa prílohy č. 5, tabuľky č. 8 vyhlášky č. 259/2008 Z. z., podľa ktorej môžu byť v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení ubytovaní na jednej izbe najviac 3 prijímatelia sociálnych služieb. V ZSS Kovarce sú len dve izby trojlôžkové, **7 izieb je štvorlôžkových, 5 izieb päťlôžkových, 6 izieb šesťlôžkových, šesť izieb sedemlôžkových, 3 izby osemľôžkové a 1 izba je deväťlôžková**. Taktiež podľa uvedenej vyhlášky a jej tabuľky je základným vybavením izby v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení stále lôžko pre každého ubytovaného prijímateľa, spoločný stôl, stolička pre každého ubytovaného, dvojdielna skriňa pre každého prijímateľa, nástenný vešiak, nádoba na odpadky. Zároveň na každé lôžko pripadá ďalšie príslušenstvo, ako nočný stolík, poduška, obliečka, prikrývka a obliečka, plachta, matrac. Vo viacerých izbách prijímateľov sociálnej služby **sa okrem lôžka nenachádzalo žiadne ďalšie vybavenie**. Na izbách chýbajú spoločné stoly a stoličky pre každého ubytovaného, nočné stolíky (izba č. 1 na prízemí má 7 lôžok a je bez spoločného stola a stoličiek, izba č. 3 na prízemí má 7 lôžok a je bez spoločného stola a stoličiek, prechodná izba č. 8/ 9 má 4 a 5 lôžok a je bez stola a stoličiek, izba č. 7 na prízemí má 7 lôžok a je bez spoločného stola a stoličiek, nočný stolík sa nachádzal len pri jednej posteli).
7. Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky č. 259/2008 Z. z. musia byť umývadlá vybavené zmiešavacou batériou s prívodom teplej vody a studenej vody, poličkou na odkladanie toaletných potrieb a zrkadlom. V záchodoch pre prijímateľov sociálnej služby v ZSS Kovarce **sú umývadlá bez prítoku teplej vody**. Vchod do spoločných záchodov pre prijímateľov sociálnej služby na prízemí **nebol riešený tak, aby zabraňoval priamemu pohľadu do týchto priestorov**, tak ako to ustanovuje § 11 ods. 1 vyhlášky č. 259/2008 Z. z. Pohľadom z chodby a z izby č. 6 oproti na prízemí bol **priamo viditeľný** vnútorný priestor jednotlivých WC, miestnosť je dokonca bez vstupných dverí. Zriadená miestnosť na izoláciu chorých nie je vybavená zariadením na osobnú hygienu podľa ustanovenia § 12 ods. 1 vyhlášky č. 259/2008 Z. z. a chorým prijímateľom sociálnej služby je v tejto miestnosti k dispozícii len toaletná stolička.
8. Priestory bývalého „kaštieľa“, v ktorých je sociálna služby poskytovateľom poskytovaná, **nesplňajú teda zákonné požiadavky pobytových sociálnych služieb**. Ako je to uvedené

i vyššie, poskytovateľ sa od roku 2018 doposiaľ nijako nevysporiadal ani inak neriešil súlad so zákonnými požiadavkami, a nezaistil pre poskytovanie sociálnych služieb také priestory, ktoré spĺňajú požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov a ktoré by zaisťovali možnosť súkromia pre prijímateľov sociálnej služby. Súkromný priestor, teda **také usporiadanie, vybavenie, opatrenia a podobne zo strany poskytovateľa sociálnej služby, ktoré by umožňovali realizáciu práva na súkromie a dôstojnosť** prijímateľa sociálnej služby v danom zariadení **úplne absentuje**. Každá činnosť prijímateľa sociálnej služby je zdieľaná s ostatnými prijímateľmi, sú nútení žiť „pohromade“, čo predstavuje značný zásah do osobnej integrity prijímateľa sociálnej služby. Aj prostredie, v ktorom je sociálna služba poskytovaná je dôležitým aspektom poskytovania sociálnej služby a má priamy vplyv na jednotlivé činnosti poskytované v rámci sociálnej služby.

9. Vyššie uvedené konanie, resp. opomenutie konania, poskytovateľa sociálnej služby predstavuje trváci správny delikt, a to udržiavanie protiprávneho stavu. Konanie účastníka konania tvorí jeden skutok, jeden správny delikt, a to až do okamihu ukončenia trvajúceho správneho deliktu, t. j. jeho dokonania. Trváci správny delikt je totiž možné sankcionovať až do ukončenia jeho trvania.
10. Z dôvodu, že pri výkone dozoru boli ISV zistené pri poskytovaní sociálnej služby v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení také nedostatky, u ktorých ISV dôvodne predpokladá, že odôvodňujú začatie konania o výmaze z registra sociálnych služieb, vzhľadom na to, že poskytovateľ sociálnej služby nespĺňa podmienky na zápis do registra, ministerstvo dňa 25. 07. 2023 podalo podľa ustanovenia § 9 písm. b) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach Nitrianskemu samosprávnemu kraju podnet na začatie konania o výmaze z registra sociálnych služieb. Podľa ustanovenia § 64 ods. 6 zákona o sociálnych službách sa údaje o hygienických podmienkach zodpovedajúcich druhu, forme a počtu prijímateľov sociálnej služby preukazujú kópiou **právoplatného rozhodnutia alebo záväzného stanoviska príslušného orgánu verejného zdravotníctva o uvedení priestorov do prevádzky alebo o zmene v ich prevádzkovaní a o schválení prevádzkového poriadku alebo jeho zmeny príslušným orgánom verejného zdravotníctva**. Podľa vyjadrenia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch k uvedeniu priestorov poskytovateľa sociálnych služieb a k prevádzkovému poriadku, ktorý poskytovateľ sociálnej služby ISV predložil, bolo vydané **IBA** rozhodnutie Okresného úradu v Topoľčanoch **zo dňa 15. augusta 2003** na základe v tom čase účinného zákona č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov. Toho času už však zjavne **nejde o normatívny alebo individuálny právny akt, ktorý by bol platným a účinným, inými slovami je právne toho času irelevantným dokumentom**, snáď iba historického významu a bez právneho vplyvu na vzťahy dotknutých subjektov. Podľa ustanovenia § 9 písm. b) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach **ministerstvo, ak pri výkone dozoru zistí nedostatky pri poskytovaní sociálnej služby odôvodňujúce začatie konania o výmaze z registra sociálnych služieb, podá na príslušný orgán podnet na začatie takéhoto konania**. Legitímnym základom takéhoto *ex officio* postupu - podnetu ministerstva **je ochrana verejného (spoločenského) záujmu** tak, aby sociálne služby boli poskytované v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a aby príslušný orgán – **vyšší územný celok svojou činnosťou garantoval**, že v registri sociálnych služieb budú zapísané, ako poskytovatelia sociálnych služieb, len tie subjekty, ktoré spĺňajú všetky zákonné podmienky. Podľa ustanovenia § 68 ods. 1 písm. a) a písm. b) zákona o sociálnych službách, vyšší územný celok rozhodne o výmaze z registra, ak poskytovateľ sociálnej služby bol zapísaný do registra na základe nepravdivých údajov alebo neúplných údajov alebo prestal spĺňať podmienky na zápis do

registra. V prípade, že je naplnená niektorá zákonná podmienka na výmaz, vyšší územný celok je povinný uplatniť princíp oficiality, a teda začať konať z úradnej povinnosti, osobitne ak sú splnené zákonné podmienky na začatie konania, ktoré konštituuje v tomto prípade predovšetkým ohrozenie a/ alebo porušovanie verejného záujmu, ochrany práv a oprávnených záujmov osôb.

K BODU II. VÝROKU TOHTO ROZHODNUTIA:

11. Na prvom poschodí budovy zariadenia sociálnych služieb sa nachádza miestnosť, ktorá je v čase výkonu dozoru **poskytovateľom označovaná ako „bezpodnetová“**. Táto miestnosť je situovaná vedľa kancelárie riaditeľa poskytovateľa sociálnej služby. Dvere do miestnosti majú z vonkajšej strany malý priezor bez skla. Z vnútornej strany sú však dvere do miestnosti celé tapacirované tmavým, nepriehľadným a mäkkým materiálom. Steny tejto miestnosti sú tiež takto tapacirované, na podlahe sa nachádza dlažba, na ktorej je položená jedna žinienka. Miestnosť je vybavená umelým osvetlením, nad vstupnými dverami vo výške sa nachádza jediné malé okno, ktoré sa vyklápa do chodby – miestnosť je teda bez postačujúceho priameho osvetlenia, či vetrania. Vstupné dvere do miestnosti majú kľučku iba z vonkajšej strany, miestnosť samotná sa zamyká na kľúč, z vnútra nie je možné osobe tu prítomnej dvere, ak sú zatvorené, **otvoriť**. Z miestnosti nie je možné osobe ani **komunikovať** alebo **privolať pomoc**. Taktiež nie je možné bez otvorenia dverí z chodby (vonkajšej strany) do miestnosti **monitorovať vývoj ani zdravotný/klinický stav a ani správanie prijímateľa sociálnej služby**. Z rozhovorov a vyjadrení **zamestnancov** poskytovateľa sociálnej služby ako aj **samotných prijímateľov sociálnej služby** vyplynulo, že do tejto miestnosti sú umiestňovaní prijímatelia sociálnej služby v prípade tzv. prejavov agresie, keď netelesné obmedzenie je podľa zamestnancov nepostačujúce. V miestnosti prijímateľ zotrúva podľa vyjadrení zamestnancov do času, kým sa ukludní (zamestnanci a prijímatelia uvádzali rôzne časové rozpätie).
12. Prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] dňa 05. 04. 2023 uviedol ISV, že túto miestnosť pozná, povereným zamestnankyniam ISV ju sám ukázal a uviedol, že tam chodí, **keď je „zlý“ a „vyjde, keď je dobrý“**. Popísal vlastnými slovami situáciu, že sa do nej dostane za asistencie personálu ako aj iných prijímateľov sociálnej služby, ktorí mu spoločne vyzlečú šaty. V miestnosti **je potom nahý**. Z miestnosti sa po určitej dobe dostane na svoju izbu, avšak chodbu prejde nahý. Podobne aj prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] potvrdil, že túto miestnosť pozná. Uviedol, že tam **„zatvárajú tých, čo neposlúchajú“**. Zároveň označil práve prijímateľa [REDAKOVANÉ] že bol v „bezpodnetovej“ miestnosti umiestnený. V rozhovore potvrdil, že **iní prijímatelia, ako aj on, asistujú pri umiestnení klienta do tejto miestnosti a vyzliekaní jeho oblečenia**. Zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby [REDAKOVANÉ] v rozhovore dňa 05. 04. 2023 a 26. 06. 2023 potvrdil, že táto miestnosť je využívaná pri agresívnych stavoch prijímateľov sociálnej služby na určitý čas a, ak to nevedie k upokojeniu prijímateľa, volajú rýchlu zdravotnú pomoc a „políciu“. Tento postup potvrdzuje aj **jediný záznam** telesného obmedzenia v registri obmedzení vedenom v informačnom systéme sociálnych služieb, ku ktorému došlo dňa 13. 05. 2022 voči prijímateľovi sociálnej služby [REDAKOVANÉ], keď fyzicky napadol dvoch zamestnancov. Bol umiestnený v tejto miestnosti (**poskytovateľ ju označil ako miestnosť určenú na bezpečný pobyt, napriek tomu že táto miestnosť v žiadnom z aspektov nespĺňa požiadavky na takúto miestnosť podľa platnej právnej úpravy**) a následne odvezený zo ZSS Kovarce službou Rýchlej zdravotnej pomoci za účasti príslušníkov obvodného úradu Policajného zboru na ambulantné psychiatrické vyšetrenie.

13. Zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby [REDACTED] dňa 26. 06. 2023 uviedol, že „bezpodnetová“ miestnosť sa už dlhšie nevyužívala. Podľa jeho vyjadrenia **bol však v tomto roku pred viac ako dvomi mesiacmi v miestnosti umiestnený [REDACTED]**, ktorý počas pobytu v miestnosti poškodil „tapacír“ na vchodových dverách. Uvedené potvrdzuje na webovej stránke poskytovateľa sociálnej služby aj zverejnená „Kniha dodávateľských objednávok“ zo dňa 30. 03. 2023 a „Kniha dodávateľských faktúr“ zo dňa 31. 03. 2023, keď bola poskytovateľovi sociálnej služby dodávateľom ([REDACTED] [REDACTED]) **fakturovaná suma 80,00 eur za „prečalúnenie dverí – bezpodnetová miestnosť“**. Vzhľadom na skutočnosť, že poskytovateľ teda ešte v marci 2023 investoval finančné prostriedky do opravy dverí na tejto miestnosti, konkrétne práve materiálu, ktorým je obložená vnútorná strana dverí, značí ministerstvu, že poskytovateľ miestnosť regulárne a pravidelne používal tak, ako to opisujú prijímatelia a niektorí zamestnanci poskytovateľa, chcel ju mať k dispozícii v neporušenom a funkčnom (vzhľadom na jej predpokladaný – poskytovateľom určený účel) stave. Ak by išlo o miestnosť nevyužívanú, bez zjavného účelu v zariadení sociálnych služieb a súčasne by nedošlo k poškodeniu dverí v čase približne od januára do marca 2023, nevznikla by poskytovateľovi potreba realizovať a znášať finančné náklady v súvislosti s opravou vstupných dverí do tejto miestnosti.
14. Zamestnanec [REDACTED] [REDACTED] ďalej uviedol, že oblečenie sa vyzlieka a „poprezerá“ umiestnenému prijímateľovi kvôli bezpečnosti, aby si neublížil a nemal pri sebe nebezpečné predmety (napr. zápalky). Prijímateľ sociálnej služby sa potom oblečie v kúpeľni v bytovacej časti zariadenia, ktorá sa však nachádza v priestoroch oddelených schodiskom a chodbou od časti zariadenia, kde je miestnosť (bezpodnetová) umiestnená (vedľa kancelárie riaditeľa zariadenia).
15. V rizikovom pláne má prijímateľ sociálnej služby [REDACTED] uvedenú ako rizikovú situáciu „riziko zmeny správania, riziko verbálneho a fyzického ataku“. V rizikovom pláne **nie sú definované preventívne opatrenia** na predchádzanie ich vzniku, ani nastavené postupy konkrétneho riešenia krízových situácií v prípade, keď nastane rizikové správanie (agresivita, verbálny alebo fyzický útok). Poskytovateľ sociálnej služby nepreukázal spoluprácu s prijímateľom sociálnej služby, jeho rodinou a inými osobami pri navrhovaní a vypracovávaní postupov krízovej intervencie na zvládanie krízových situácií. **Vzhľadom aj na počet zamestnancov pracujúcich vo viaczmenných prevádzkach, na chýbajúce postupy v rizikových situáciách a chýbajúcu vzájomnú spoluprácu medzi jednotlivými „úsekmi“, či oddeleniami vznikajú u poskytovateľa sociálnej služby také podmienky, v ktorých bude agresívne správanie ohrozujúce život alebo zdravie prijímateľov sociálnej služby, prípadne zamestnancov zariadenia riešené situačne, reaktívne a navyše i postupmi, ktoré zákon o sociálnych službách en bloc nepripúšťa.**
16. Zákon o sociálnych službách v ustanovení § 10 ods. 1 určuje, že pri poskytovaní sociálnych služieb v zariadení **nemožno** používať prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby. Ide o **zásadu**, teda ustálené pravidlo pre konanie a správanie sa osôb pri poskytovaní sociálnej služby, ktorého **obsahová stránka je potom zrejmalá i zo znenia ďalších ustanovení zákona o sociálnych službách, ako aj ďalšej platnej právnej úpravy (sensu largo) jednotlivo alebo vo vzájomných súvislostiach**. Je možné ju pri jej aplikácii **individualizovať**.

17. Prvky takto ustanovenej právnej reglementácie, najmä:

- a. **účel a význam zákazu používania obmedzení** osôb v podmienkach poskytovania sociálnych služieb ako zásady, pravidla správania sa osôb pri poskytovaní sociálnych služieb,
- b. explicitné ustanovenie **podmienok umožňujúcich odchýlku** – výnimku z takto ustanoveného zákazu – pravidla,
- c. stanovenie požiadavky **kumulatívneho naplnenia** zákonom určených podmienok/ okolností pre vznik takej situácie pri poskytovaní sociálnych služieb odôvodňujúcej možnosť odchýlenia sa v postupoch/ pri poskytovaní služby od primárneho pravidla správania sa,
- d. **taxatívny výpočet konkrétnych možných spôsobov** obmedzenia fyzických osôb, ak dôjde k naplneniu a overeniu predchádzajúcich okolností,
- e. ustanovenie **pravidla prednosti netelesného obmedzenia** pred obmedzením telesným osoby prijímateľa sociálnej služby,
- f. následné povinnosti súvisiace so **zaznamenávaním a informovaním** o obmedzení prijímateľa sociálnej služby

nie je prípustné vnímať a ani aplikovať (používať poskytovateľom sociálnej služby) či už **mimo takýto ucelený zákonný rámec** alebo **osobitne/ selektívne/ preferenčne**. Inými slovami, nie je túto právnu úpravu možné, žiadúce a prípustné aplikovať **bez artikulácie ostatných prvkov a/alebo spôsobom**, ktorý by charakteristiku vyššie uvedených prvkov **rozširoval** (napr. **rozširoval taxatívny výpočet** spôsobov obmedzenia alebo i kumulatívne splnenie podmienok pre obmedzenie vnímal **ako vznik povinnosti „obmedziť“** a nie iba **konštituovanie jednej z možností** riešenia/ reakcie/ sanácie), alebo **zužoval** (napr. **nerespektovanie informačných povinností** alebo podmienok/ náležitostí „vybavenia“ miestnosti na bezpečný pobyt osoby), alebo **selektívne vyberal** iba niektoré z prvkov takto určeného zákonného rámca (napr. **správna identifikácia situácie „ohrozenia“** alebo výber takejto spôsobu obmedzenia, ktorý zákon o sociálnych službách nepripúšťa). Zákonodarca touto právnou úpravou mieni v jej celistvosti **nastavenie takých pravidiel poskytovania sociálnej služby, ktoré sú z pohľadu zákonodarcu „garantujúce“ rešpekt a i reálnu aplikáciu/ napĺňanie základných ľudských práv a slobôd** prijímateľov sociálnych služieb. Zákonodarca isto nemienil ustanoveniami § 10 zákona o sociálnych službách „formálne“ konštatovanie/ proklamáciu, ale reálny, efektívny a predvídateľný systém „brzd, protiváh a na seba nadväzujúcich garancií“ ako pre prijímateľa sociálnej služby, tak i pre poskytovateľa sociálnej služby (objektívne) a jeho zamestnancov.

18. Zákonnou výnimkou je takto situácia, ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb. I vtedy je však možné použiť prostriedky obmedzenia prijímateľa sociálnej služby **len na čas nevyhnutne potrebný** na odstránenie priameho ohrozenia, pričom podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona o sociálnych službách majú prostriedky **obmedzenia netelesnej povahy prijímateľa sociálnej služby prednosť** pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia. Za prostriedky telesného obmedzenia sa v ustanovení § 10 ods. 3 zákona o sociálnych službách určuje zvládnutie situácie použitím rôznych špeciálnych úchopov, umiestnením prijímateľa sociálnej služby do miestnosti, ktorá je určená na bezpečný pobyt alebo použitím liekov na základe pokynu lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria. Ide pritom, ako je to uvedené už i vyššie o taxatívny výpočet prostriedkov telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, z ktorého nie je prípustné **nijak**

(ani analogicky) vybočiť, keďže právna úprava reglementuje a i reflektuje oblasť, kde môže dôjsť k zásahu do základných ľudských práv a slobôd, ktorý by nebol ani primeraný (čo najmenej invazívny či intenzívny), ani predvídateľný, či spočívajúci na platnom právnom základe, legitímnom celi a nevyhnutnosti.

19. Teda vzhľadom na závažnosť takéhoto zásahu resp. vplyvu na základné ľudské práva a slobody prijímateľov sociálnej služby (osobitne **právo na osobnú slobodu, zákaz mučenia, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, sloboda pohybu**), zákon o sociálnych službách podmienky, na ktorých splnenie je **možnosť** (nie nutnosť) použitia obmedzenia prijímateľa sociálnej služby viazaná, definuje a vymedzuje tak, že k ich naplneniu musí dôjsť kumulatívne, teda k splneniu podmienok musí dôjsť súčasne. Takto zákon o sociálnych službách určuje poskytovateľovi sociálnej služby najskôr povinnosť vyhodnotiť, a to na individuálnej úrovni, samotnú situáciu, teda jej vznik resp. existenciu ako takej zákonnej **okolnosti**, na ktorú je možnosť obmedzenia osoby prijímateľa sociálnej služby viazaná, ako i následne vyhodnotiť jej **trvanie/ priebeh, vrátane adekvátnosti**. Následne zákon o sociálnych službách určuje poskytovateľovi sociálnej služby ďalšie naviazané „procesné“ povinnosti. Zákon o sociálnych službách takto kreuje/ utvára čo najšpecifickejšie a teda presne určené podmienky („skutkový stav“), kedy umožňuje poskytovateľovi sociálnej služby pri poskytovaní sociálnej služby obmedziť prijímateľa sociálnej služby – netelesne alebo telesne. Jedná sa o situáciu vyvolanú nebezpečným konaním prijímateľa, kedy v nasledujúcej blízkej chvíli možno predpokladať, že dôjde k zraneniu, k poškodeniu zdravia alebo k ohrozeniu niektorej zo základných životných funkcií ľudského organizmu.
20. Miestnosťou, ktorá je určená na bezpečný pobyt sa nutne v systéme platnej úpravy Slovenskej republiky rozumie priestor určený **pre bezpečný pobyt** - prijímateľa sociálnej služby, ktorý svojím správaním priamo ohrozuje svoj život alebo svoje zdravie alebo zdravie a život iných fyzických osôb. Samotná miestnosť ako aj jej vybavenie by mali zodpovedať špecifickým potrebám okruhu osôb, ktorým je sociálna služba určená. Vybavenie miestnosti má byť také, aby podporovalo upokojenie a súčasne bolo i zaistené bezpečie prijímateľa sociálnej služby. Prijímateľ sociálnej služby má mať v nej možnosť privolať pomoc zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby resp. komunikovať o svojich potrebách. Poskytovateľ sociálnej služby by mal mať prehľad o celej miestnosti a dianí v nej. V neposlednom rade by miestnosť mala byť dôstojným prostredím a zaisťovať prijímateľovi tepelný, zvukový a svetelný komfort.
21. Umiestnením prijímateľa sociálnej služby do miestnosti určenej na bezpečný pobyt dochádza nutne a logicky k nedobrovoľnému obmedzeniu pohybu prijímateľa sociálnej služby. Aj pri takom zásahu má však prijímateľ sociálnej služby bez ďalšieho právo na rešpektovanie ochrany jeho dôstojnosti a telesnej integrity. Vyzlečenie zo šiat, ponechanie nahého prijímateľa v uzavretej miestnosti a následný prechod nahého prijímateľa sociálnej služby chodbou je konaním nehumánnym, ktoré je spôsobilé spôsobiť prijímateľovi poníženie. A to navyše v prostredí, ktoré je/ má byť pre prijímateľa náhradou jeho/ jej domáceho prostredia a ktoré je často jediným prostredím, ktoré prijímateľ sociálnej služby má a pozná. **Prijímateľ sociálnej služby má právo na dôstojné zaobchádzanie, starostlivosť a úctu i pri nevyhnutnosti použitia prostriedku telesného, či netelesného obmedzenia.**

22. Štatutárny zástupca sa dňa 14. 06. 2023 na ústnom pojednávaní v ZSS Kovarce ministerstvu vyjadril, že do funkcie riaditeľa zariadenia bol menovaný dňa 01. 04. 2023, a preto sa k predošlému obdobiu nevie hodnoverne vyjadriť. Uviedol, že nemá vedomosť o umiestňovaní prijímateľov do „bezpodnetovej“ miestnosti. Ku skutočnosti, že prijímateľ sociálnej služby bol v miestnosti nahý uviedol, že vie z prerozprávania, že takto sa to nestalo. „Je to lož. Ale viem to len z rozprávania [REDAKOVANÉ]“ [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do zápisnice dňa 14. 06. 2023 uviedla, že táto miestnosť je využívaná pri agresivite klienta. Uvádza: „Nepamätám si, kedy bol môj posledný prípad, je tu veľmi veľa obyvateľov. Nepamätám si, kedy za mojej prítomnosti bola využitá táto miestnosť... Za služby iných zamestnancov, neviem o tom, ako a kedy využívajú túto miestnosť.“
23. Ministerstvo považuje výpovede prijímateľov sociálnej služby a zamestnancov po dôkladnom zvážení a **berúc do úvahy osobitné okolnosti** v zariadení sociálnych služieb (systém práce, nedostatočné vykonávanie odborného sociálneho poradenstva, prvky inštitucionalizácie prijímateľov, systém moci/ nadvlády a prispôsobovania sa klientov fungovaniu zariadenia a nie naopak, osobitne zraniteľné postavenie prijímateľov a ich závislosť atď.) **za dostatočne hodnoverné** a teda také, že ministerstvo im prikladá náležitú vážnosť a zvažuje a hodnotí ich pri svojom konaní. Ministerstvo takto zobralo do úvahy ako **objektívne, tak aj subjektívne aspekty** výpovedí, a považuje ich za **dôveryhodné ako externe** (v rámci fungovania zariadenia sociálnej služby) tak, **i interne konzistentné**. Výpovede boli na sebe nezávislé, neboli vzájomne ovplyvnené, zhodovali sa v osobe prijímateľa sociálnej služby a v spôsobe vykonania telesného obmedzenia. Taktiež ich ministerstvo považuje za autentické aj z dôvodu, že výkon dozoru ISV a jeho predmet bol oznámený poskytovateľovi až priamo pri začatí dozoru dňa 04. 04. 2023 na mieste a dopytované osoby nemohli v danom čase vedieť ani predpokladať, ktoré informácie, od koho a s akým účelom budú získavané, nakoľko okruh informácií a podkladov, ktoré malo ministerstvo v úmysle získať, im nebol známy. Takto vnímalo výpovede prijímateľov a zamestnancov poskytovateľa ministerstvo už pri samotnom začatí konania o uložení tejto pokuty a v priebehu správneho konania sa ministerstvu takýto prístup cestou ďalšieho dokazovania vo veci i potvrdil. **Nie je možné neprihliadať na výpovede a informácie získané cestou výkonu dozoru od prijímateľov sociálnej služby** iba z toho dôvodu, že ich sám poskytovateľ a jeho zamestnanci apriórne (bez ďalšieho) označujú ako „chovancov“, či „osoby zbavené svojprávnoti“ alebo „nedôveryhodné“ a podobne. Je potrebné ich **vyvažovať a dôsledne overovať, subjektívne informácie objektivizovať, ako aj naopak**. V neposlednom rade je nutné uviesť, že pre prijímateľov v tomto zariadení je výkon dozoru umožňujúci voľnú a nekontrolovanú komunikáciu zo zamestnancami ISV jednou z mála relevantných príležitostí takto komunikovať s príslušným orgánom verejnej správy o svojej situácii a živote v zariadení sociálnych služieb.
24. Deň a čas umiestnenia prijímateľa sociálnej služby v „bezpodnetovej“ miestnosti nie je možné spätne určiť exaktne (ako konkrétny deň a čas) z dôvodu **absentujúcej evidencie (inak zákonom o sociálnych službách požadovanej) tohto obmedzenia zo strany poskytovateľa sociálnej služby**. Je tomu tak aj z dôvodu, že zamestnanci pracujú v štyroch pracovných zmenách a pre jednotlivé „úseky“ neexistuje jednotný postup poskytovateľa ani povinnosť vzájomného odovzdávania si informácií medzi zamestnancami. Zamestnanci a prijímatelia sociálnej služby uviedli len neurčité časové rozlíšenia (zamestnanec [REDAKOVANÉ] dňa 26. 6. 2023 uvádza, že prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] tam bol „pred viac ako dvomi mesiacmi tohto roku“, prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] uvádza dňa 05. 04. 2023, že tam bol „v nedeľu“, prijímateľ sociálnej služby

uvádza dňa 05. 04. 2023, že „naposledy tam bol ...už asi nikto“). To, že k rôznym krízovým situáciám dochádza najčastejšie počas víkendov a sviatkov uviedla aj dňa 14. 06. 2023 na ústnom pojednávaní. V zariadení sociálnych služieb, kde je zavedené prísne dodržiavanie denného režimu, ktorý sa rovnako opakuje každý deň je pre prijímateľov ťažké orientovať sa v dňoch, mesiacoch. **Napriek tomu sa ich výpovede zhodujú o tomto jednom skutku a vymedzujú ho tak, že tento skutok je nezameniteľný s iným konaním.** Preto má ministerstvo za preukázané, že k uvedenému skutku došlo **v období medzi 01. 01. 2023 a 31. 03. 2023** (na základe zistených skutočností v preverovanom období). Dňa 31. 03. 2023 bola už poskytovateľovi sociálnej služby vystavená faktúra spoločnosťou za prečalúnenie poškodených dverí „bezpodnetovej“ miestnosti.

25. Poskytovateľ sociálnej služby telesné obmedzenie voči prijímateľovi žiadnym spôsobom **písomne nezaevidoval a nezaznamenal v registri obmedzení.** Právny poriadok Slovenskej republiky vychádza z princípu, že osobná sloboda každého je zaručená, preto zásahy do osobnej slobody možno vykonať len v prípadoch a za podmienok výslovne zákonom stanovených. Podľa ustanovenia § 10 ods. 4 a ods. 5 zákona o sociálnych službách **musí byť telesné a netelesné obmedzenie prijímateľa sociálnej služby zaznamenané v registri telesných a netelesných obmedzení zriadenom na tento účel, ktorý je povinný viesť poskytovateľ sociálnej služby v informačnom systéme sociálnych služieb.** Register obmedzení obsahuje zápis každého obmedzenia prijímateľa sociálnej služby s uvedením jeho mena, priezviska a dátumu narodenia, spôsobu a dôvodov obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, dátum a čas trvania tohto obmedzenia, opis okolností, ktoré viedli k obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby, s uvedením príčiny nevyhnutného obmedzenia, opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania situácie, pri ktorej bolo nevyhnutné použiť obmedzenie, meno a priezvisko lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria, ktorý obmedzenie nariadil a schválil, alebo dodatočne bezodkladne schválil, meno a priezvisko sociálneho pracovníka, ktorý sa k použitiu obmedzenia písomne vyjadril a popis zranení, ktoré utrpeli zúčastnené fyzické osoby.
26. Keďže použitie prostriedkov obmedzenia so sebou nesie riziko zneužitia alebo zásahu do ľudskej dôstojnosti, musí byť podrobené prísnyim pravidlám. Zákonodarca v dôvodovej správe k zákonu o sociálnych službách uvádza, že nakoľko akékoľvek telesné obmedzenie prijímateľa sociálnej služby podlieha nevyhnutnosti schvaľovania, nariadovania, resp. dodatočného schvaľovania (s výnimkou liekov, u ktorých právna úprava „dodatočnosť“ schvaľovania nepripúšťa) lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria a vyjadreniu sociálneho pracovníka k tomuto telesnému obmedzeniu, súčasne sa striktne upravuje, že tieto úkony musia byť vykonané písomne a potvrdené podpisom tohto lekára a sociálneho pracovníka. Ide v tomto smere o zdôraznenie súvisiacej spoluzodpovednosti za vykonaný zásah do integrity osobnosti prijímateľa sociálnej služby a jeho dôstojnosti, ktorého opodstatnenosť musí byť v každom jednotlivom prípade náležite zdokladovaná a osvedčená.
27. Takáto evidencia obmedzení však neslúži len na kontrolu samotného použitia obmedzenia, ale pomáha aj poskytovateľovi sociálnej služby revidovať, preverovať, prípadne meniť spôsob a priebeh poskytovanej sociálnej služby s ohľadom na prevenciu rizikového správania a hľadať možnosti a spôsoby skvalitnenia jej poskytovania v súlade s potrebami prijímateľa sociálnej služby. Preto je aj dôležité, aby poskytovateľ sociálnej

služby vytváral a uplatňoval systém získavania a odovzdávania potrebných informácií medzi zamestnancami o prevencii, priebehu a postupoch riešenia rizikových situácií, kedy môže dôjsť k priamemu ohrozeniu života alebo zdravia prijímateľov sociálnej služby alebo iných fyzických osôb.

K BODU III. VÝROKU TOHTO ROZHODNUTIA:

28. Poskytovateľ sociálnej služby je podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách **povinný poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni**. Ide pritom o jedno zo základných ustanovení právnej regulácie poskytovania sociálnych služieb obsiahnutých v tretej hlave prvej časti (všeobecné ustanovenia) zákona o sociálnych službách, ktorá takto upravuje práva a povinnosti pri poskytovaní sociálnej služby. Z povahy vyplýva, že právna úprava tu dáva do vzťahu práva prijímateľov sociálnych služieb s povinnosťami práve ich poskytovateľov. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách je poskytovateľ sociálnej služby v domove sociálnych služieb (ustanovenie § 38 ods. 2 písm. a) druhý bod zákona o sociálnych službách) a v špecializovanom zariadení (ustanovenie § 39 ods. 2 písm. a) druhý bod zákona o sociálnych službách) **povinný vykonávať odbornú činnosť**, ktorou je podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona o sociálnych službách základné **sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo**. Ďalej, podľa ustanovenia § 19 ods. 1 zákona o sociálnych službách je sociálne poradenstvo takou **odbornou činnosťou**, ktorá je zameraná na pomoc osobe v nepriaznivej sociálnej situácii a súčasne sa vykonáva na úrovni **základného sociálneho poradenstva a špecializovaného sociálneho poradenstva**. Ustanovenie § 84 ods. 5 zákona o sociálnych službách určuje, že špecializované sociálne poradenstvo **vykonáva osoba, ktorá má jednoročnú prax v priamom styku s cieľovou skupinou a súčasne spĺňa podmienku odbornej spôsobilosti na výkon sociálnej práce sociálnym pracovníkom** podľa zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenie § 5 ods. 1 písm. a) tohto zákona je **kvalifikačným predpokladom na výkon odbornej činnosti sociálnym pracovníkom získané vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca** a podľa § 5 ods. 3 písm. a) tohto zákona sa splnenie kvalifikačného predpokladu preukazuje **doloženým dokladom o absolvovaní vysokoškolského štúdia druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca**.
29. Dozorovaný subjekt však v období **od februára 2022** podľa vyjadrení [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (dňa 14. 06. 2023), sociálne poradenstvo na úrovni špecializovaného sociálneho poradenstva, z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zamestnankyne – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ktorá spĺňa kvalifikačné predpoklady na výkon tejto odbornej činnosti, v danom čase **neposkytoval**. Zastupovaním je poverená zamestnankyňa, menovaná [REDAKOVANÉ], ktorá **nie je na výkon tejto odbornej činnosti podľa § 84 ods. 5 zákona o sociálnych službách odborne spôsobilá**, keďže preukázala najvyššie dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v odbore sociálna práca. ISV okrem iného bolo uvedené, že jej práca **má hlavne administratívny charakter a s prijímateľmi sociálnej služby inak neprichádza do kontaktu**. Toto ale nezodpovedá hlavnej úlohe/nutnej pracovnej náplni sociálneho pracovníka, či asistenta sociálnej práce, ktorý by mal v priamej práci s klientom (prijímateľom sociálnej služby) odborne a efektívne poskytovať každodennú podporu v zmysle práva klienta na nezávislý život a primeranú podporu. Účelom ukladania povinností rôznym subjektom zákonom celkom určite je zabezpečiť také **vzájomne prepojené právne prostredie** (úpravu na seba nadväzujúcich i prelínajúcich sa

práv a povinností), ktoré garantuje a i reálne vedie k ich napĺňaniu. Vykonávaním povinnosti (poskytovať sociálnej poradenstvo) je potrebné rozumieť **súvislé konanie resp. činnosť subjektu**, ktorému je povinnosť určená zákonom a nielen formálne deklarovanie jej čiastkových atribútov (napr. vedenie v evidencii zamestnancov poskytovateľa).

30. Sociálni pracovníci a pracovníčky môžu zastávať v zariadení sociálnych služieb aj administratívne roly, primárne je však ich úlohou priamo pracovať s prijímateľmi sociálnych služieb, hodnotiť ich potreby, poskytovať im potrebné poradenstvo a byť nápomocní pri kvalitnom poskytovaní sociálnej služby. Špecializované sociálne poradenstvo možno v sociálnych službách považovať **za exkluzívny** (nenahraditeľný, špecializovaný) výkon sociálnej práce. Ako aj vyplýva z ustanovenia § 19 ods. 3 zákona o sociálnych službách špecializované sociálne poradenstvo má byť **vysoko individualizované a adresné**. Sociálne poradenstvo je nielen nástrojom pomoci pri riešení problému, ale i podpory a starostlivosti o prijímateľa sociálnej služby, o rozvoj jeho osobnosti, v jeho aktivizácii pri riešení nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo nepriaznivého zdravotného stavu.

K SPRÁVNEMU KONANIU A OBJEKTÍVNEJ ZODPOVEDNOSTI POSKYTOVATEĽA:

31. Poverené zamestnankyne na výkon dozoru podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. c) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach zdokumentovali uvádzané skutočnosti obrazovými a obrazovo – zvukovými záznamami, poskytovateľ sociálnej služby poskytol podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b) zákona o kontrole v štátnej správe povereným zamestnankyniam na výkon dozoru **vyjadrenia, informácie ako aj originály dokumentov**, z ktorých boli vyhotovené kópie, a tieto boli zaznamenané na nosiči informácií. Záznamy sú obsahom spisového materiálu aj vo veci dozoru podľa poverenia vyššie špecifikovaného. Určité skutočnosti boli zdokumentované i ministerstvom pri nariadenom **ústnom pojednávaní spojenom s obhliadkou priestorov** dozorovaného subjektu dňa 14. 06. 2023.
32. Dňa 03. 05. 2023 bolo poskytovateľovi sociálnej služby doručené oznámenie o začatí správneho konania o uložení pokuty zo dňa 03. 05. 2023 (č. spisu 19438/2023, č. záznamu 59545/2023) a zároveň bol vyzvaný, aby sa ministerstvu k veci vyjadril, prípadne navrhol doplnenie podkladov pre rozhodnutie ministerstva. Poskytovateľ sociálnej služby sa k oznámeniu o začatí poskytovania sociálnej služby **nevyjadril**. Poskytovateľ sociálnej služby uplatnil dňa 18. 05. 2023 právo podľa § 23 správneho poriadku **nazerat' do spisu**.
33. Úradným listom zo dňa 20. 07. 2023 bol právny zástupca účastníka konania podľa ustanovenia § 33 ods. 2 správneho poriadku vyzvaný na vyjadrenie sa k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním v lehote 7 dní odo dňa doručenia tejto výzvy. Účastník konania, zastúpený advokátskou kanceláriou, doručil ministerstvu „Sprievodný list - vyjadrenie k podkladom rozhodnutia“ zo dňa 02. 08. 2023, pričom uviedol, že v prílohe zasiela ministerstvu „Vyjadrenie zariadenia k čiastkovému protokolu č. 17614/2023-M_ODPISVNR (91615/2023)“ zo dňa 21. 07. 2023 (ďalej len „vyjadrenie zariadenia k čiastkovému protokolu“). Ministerstvo posúdilo toto podanie podľa obsahu podľa ustanovenia § 19 ods. 2 správneho poriadku a zaoberalo sa tými skutočnosťami – časťami vyjadrenia zariadenia, ktoré súviseli alebo by mohli súvisieť so skutkovým stavom a podkladmi pre rozhodnutie vo veci. Z podania právneho zástupcu nie je zrejmé,

ani ministerstvu naznačené, ktoré časti či informácie obsiahnuté v tomto vyjadrení, právny zástupca mieni ako súčasne i jeho vyjadrenie k podkladom rozhodnutia vo veci tohto správneho konania. Ministerstvo pripomína, že ide o dva odlišné postupy v ministerstve danej pôsobnosti – výkonu dozoru, ktorého cieľ je overenie plnenia si zákonných povinností dozorovaného subjektu a rozhodovanie ministerstva o uložení pokuty za porušenie povinností. Vyjadrenie zariadenia k čiastkovému protokolu obsahovalo k bodu č. 6 rozloženie prijímateľov sociálnej služby na jednotlivých izbách (8 prijímateľov sociálnej služby na izbe - 3 izby, 7 prijímateľov sociálnej služby na izbe - 5 izieb, 6 prijímateľov sociálnej služby na izbe - 7 izieb, 5 prijímateľov sociálnej služby na izbe - 5 izieb, 4 prijímatelia sociálnej služby na izbe - 7 izieb, 3 prijímatelia sociálnej služby na izbe - 2 izby).

Ministerstvo poukazuje, že uvedené tak nekorešponduje s kapacitou miest (170) zapísanou v registri sociálnych služieb. Z vyjadrenia účastníka konania k podkladom rozhodnutia je zrejmé, že účastník konania prekračuje kapacitu prijímateľov ubytovaných na izbe. Právnym predpisom stanovená kapacita prijímateľov sociálnych služieb nie je poskytovateľom sociálnej služby na viacerých izbách rešpektovaná.

Účastník konania poukazuje na to, že prevádzkový poriadok bol schválený dňa 15. 08. 2003 rozhodnutím Okresného úradu v Topoľčanoch.

Ministerstvo sa uvedenému venovalo v bode 10. písomného odôvodnenia tohto rozhodnutia. Napriek tomu, že zariadeniu bol schválený prevádzkový poriadok v roku 2003, od roku 2003 došlo k viacerým zmenám právnej úpravy. Účastník konania mal splniť požiadavky podľa vyhlášky č. 259/2008 Z. z. do 01. októbra 2018.

K toaletám na prízemí účastník konania uvádza vo vyjadrení k bodu č. 8 čiastkového protokolu, že v prednej časti kabín sa nachádzajú závesy a záchodové dosky majú krátku životnosť. Prijímatelia sociálnej služby ich opakovane rozbíjajú, odtrhnú ich či stúpajú po nich.

Pri obhliadke priestorov poskytovateľa sociálnej služby dňa 14. 06. 2023 sa v záchodoch na prízemí nenachádzal žiaden záves z prednej strany toaliet. Podľa ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky č. 259/2008 Z. z. musí byť vchod do spoločných záchodov riešený tak, aby zabraňoval priamemu pohľadu do týchto priestorov.

K bodu č. 11 čiastkového protokolu sa účastník konania vyjadril, že nie je možné zabezpečiť intimitu prijímateľov sociálnej služby z dôvodu nedostatku priestorov.

K vyjadreniu účastníka konania uvádzame, že nedostatok priestorov nemôže byť považovaný ani za poľahčujúcu okolnosť, nie to ešte za okolnosť, ktorá zbavuje účastníka konania objektívnej zodpovednosti za svoje protiprávne konanie.

K bodu č. 21 bolo konštatované, že vedúca sociálneho úseku nastúpila do zamestnania v mesiaci jún 2023 po dlhšej dočasnej práceneschopnosti, preto je v súčasnosti odborná činnosť – sociálne poradenstvo riadnym spôsobom zabezpečené.

Ministerstvo poukazuje, že hoci poskytovateľ sociálnej služby má od júna 2023 zabezpečené špecializované sociálne poradenstvo, do uvedeného obdobia ho nemohol adekvátnym spôsobom reálne poskytovať. Zamestnankyňa, ktorá spĺňala požiadavky na jeho poskytovanie bola práceneschopná. Špecializované sociálne poradenstvo nebolo poskytované ani jej zastupujúcou zamestnankyňou.

Na záver poukázal účastník konania na to, že v zariadení sociálnych služieb sú prijímateľmi sociálnych služieb starobní dôchodcovia, ľudia s ťažkými psychiatrickými diagnózami, prepustení z výkonu trestu. Podľa názoru účastníka konania ich zariadenie supluje vo väčšine prípadov detenčné zariadenie. Týmto zdôvodňujú stav niektorých priestorov. Tiež tým, že prijímatelia sociálnej služby sú agresívni, preto sú zničené steny a dvere. V prílohe sú uvedené aj diagnózy prijímateľov sociálnej služby.

Ministerstvo uvádza, že diagnózy prijímateľov sociálnej služby je potrebné zohľadňovať

pri práci s nimi, pri poskytovaní odborných činností, obslužných činností či iných, pri pomoci a ich kontrole. Tieto diagnózy – zdravotné, stav či znevýhodnenie, v žiadnom prípade nemôžu byť dôvodom na akékoľvek nedodržiavanie právnych predpisov. Nemôžu byť dôvodom, prečo nie sú rešpektované ich práva, ako právo na súkromie, slobodu pohybu, dôstojnosť či zákaz neľudského a ponižujúceho správania a iné. S prijímateľmi sociálnej služby treba pracovať, zabezpečovať im kvalitu ich života, zlepšovať im ju a pomáhať im. Nie je možné konštatovať, že zariadenie sociálnych služieb supluje detenčné ústavy, sú to odlišné zariadenia, zriadené na iný účel a pre odlišný okruh osôb, reglementované odlišnou právnou úpravou a samotným postavením a situáciou osôb.

34. **Zodpovednosť** za spáchanie správneho deliktu právnickej osoby je založená na **objektívnom princípe**. **Subjektom** správneho deliktu môže byť **len právnická osoba** (ak je deliktuálne spôsobilá). Ide o situáciu, keď porušenie právnej povinnosti štatutárnym orgánom alebo jeho zamestnancami **sa priznáva právnickej osobe**. Keďže zavinenie je stav vedomia a vôle a môžeme o ňom hovoriť len u fyzickej osoby, zavinenie nie je pojmovým znakom správneho deliktu právnickej osoby. Nakoľko subjektívna stránka – zavinenie (úmyselné alebo z nedbanlivosti) nie je súčasťou skutkovej podstaty správneho deliktu, za porušenie zákonom ustanovených povinností, ktoré naplňajú skutkovú podstatu správneho deliktu, je zodpovedný účastník konania, teda **právnická osoba – ZSS Kovarce**.
35. V ustanovení § 101 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnych službách sa určuje, že správneho deliktu **v oblasti sociálnych služieb sa poskytovateľ dopustí, ak pri poskytovaní sociálnej služby poruší povinnosť podľa ustanovenia § 9 ods. 7, § 10 zákona o sociálnych službách**. V ustanovení § 101 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnych službách sa určuje, že správneho deliktu **v oblasti sociálnych služieb sa poskytovateľ dopustí, ak nevykoná, nezabezpečí a neutvorí podmienky na vykonávanie odborných činností, obslužných činností a ďalších činností v rozsahu ustanovenom týmto zákonom pre druh sociálnej služby a formu sociálnej služby, ktorú poskytuje**. Poskytovateľom sociálnej služby je podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zákona o sociálnych službách za podmienok stanovených týmto zákonom **obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom (verejný poskytovateľ sociálnej služby) a iná osoba (neverejný poskytovateľ sociálnej služby)**.
36. Správne delikty vykazujú znaky škodlivosti pre spoločnosť, porušujú/ohrozujú záujmy spoločnosti.

K VÝŠKE POKUTY:

37. Podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach ministerstvo uloží za správny delikt v oblasti sociálnych služieb pokutu do 5 000 eur.
38. Ministerstvo týmto rozhodnutím, po zvážení všetkých okolností ukladá dozorovanému subjektu – poskytovateľovi sociálnej služby za spáchané správne delikty uvedené vo výroku tohto rozhodnutia **pokutu vo výške 5 000 eur**. Platná právna úprava určuje zvážiť ministerstvu pri určení výšky pokuty **závažnosť, následky, opakovanie sa deliktu alebo spáchanie viacerých správnych deliktov**. Je vecou správnej úvahy ministerstva – správneho orgánu zvážiť tieto aspekty, pričom platná úprava neurčuje ani hierarchiu týchto

aspektov, ani mieru, v akej na ten, ktorý aspekt pri určení výšky ministerstvo prihliada. Právna úprava však určuje povinnosť ministerstvu tieto prvky zvažovať a vyvažovať a poskytnúť účastníkovi konania dostatočnú a zrozumiteľnú argumentáciu/ odôvodnenie záverov svojej úvahy o výške udelenej pokuty.

39. Podľa ustanovenia § 10 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, ak sa dozorovaný subjekt dopustil viacerých správnych deliktov, ministerstvo rozhodne o uložení pokuty za správny delikt v jednom konaní.
40. S ohľadom na princípy správneho trestania, ktoré musia analogicky (z dôvodu chýbajúcej procesnej úpravy správneho trestania) zodpovedať/ zrkadliť postupy, teda procesnú právnu úpravu trestania v trestnom práve, ministerstvo zistené porušenia zákona o sociálnych službách posúdilo ako **súbeh správnych deliktov**. Podľa trestnoprávnej teórie o súbeh trestných činov ide vtedy, ak ten istý páchatel' spácha dva alebo viac trestných činov pred tým, ako bol za niektorý z nich odsúdený súdom prvého stupňa, a pokiaľ nezanikla trestnosť niektorého z nich. Účastníkovi konania ministerstvo uložilo, z hľadiska hmotnoprávných účinkov súbehu, úhrnnú pokutu za správny delikt najprísnejšie postihnuteľný podľa **absorpčnej zásady**, ktorá sa v trestnom práve uplatňuje pri trestaní zbiehajúcich sa trestných činov. Zbiehajúce sa delikty sú tak postihnuté len trestom určeným pre najťažší z nich, čo pri rovnakých sadzbách pokút znamená, že správny orgán posúdi závažnosť deliktu a úhrnný trest uloží podľa sadzby za najzávažnejší z týchto deliktov (závažnosť pritom je nutné posudzovať i z pohľadu rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky predovšetkým s ohľadom na charakter individuálneho objektu deliktu, čiže záujem, proti ktorému delikt smeruje a ku ktorému je ochrana právnym predpisom určená).
41. Z hľadiska **závažnosti a následkov** je potrebné poukázať na to, že porušenie povinností ustanovených v § 10 zákona o sociálnych službách patrí medzi najzávažnejšie, nakoľko sa jedná o zásah do **osobnej slobody, slobody pohybu, integrity a dôstojnosti** prijímateľa sociálnej služby. Ministerstvo toto porušenie, berúc na zreteľ ďalšie delikty, ktorých sa poskytovateľ sociálnej služby dopustil, považuje za tak závažné, že ukladá pokutu na hornej hranici sadzby.
42. Dôležitosť dodržiavania ustanovení § 10 zákona o sociálnych službách bola podporená zákonodarcom aj zákonom č. 218/2021 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon o sociálnych službách, a to zvýšením kontroly nad použitím telesného a netelesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby zasielaním zápisu každého obmedzenia dôverníkovi, ktorého má právo si prijímateľ sociálnej služby zvoliť.
43. Tým, že poskytovateľ sociálnej služby nesplnil požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia podľa vyhlášky č. 259/2008 Z. z. a neurobil tak od 01. 10. 2018, **nezabezpečil prijímateľom sociálnej služby ani minimálny štandard**, ktorý je právnym predpisom vyžadovaný. Každá ľudská bytosť sa vyvíja pod **vplyvom prostredia**, je s ním v **ustavičnej interakcii** a môže človeka podporovať alebo spôsobovať nepriaznivé zmeny. Priestorové podmienky priamo ovplyvňujú aj spôsob, akým dozorovaný subjekt poskytuje sociálnu službu, ktorá je reálne/ každodenne spôsobilá prinajmenšom vytvárať také bariéry v prostredí, kde sa poskytuje sociálna služba, **ktoré narúšajú, priam znemožňujú realizáciu základných práv osôb, ktorým sa v zariadení poskytuje sociálna služba na základe odkázanosti fyzickej osoby na jej poskytovanie**. Práva a slobody prijímateľov sociálnej služby v tomto

zariadení sú vplyvom nevhodných, nedostatočných, a teda nezákonných a nehumánnych podmienok poskytovania sociálnej služby **systematicky práve zo strany poskytovateľa sociálnej služby „nechránené“**. Nevľúdne prostredie zariadenia, kde sú prijímatelia pri každej činnosti, aj tej najintímnejšej, „viditeľní“, bez akéhokoľvek náznaku súkromného priestoru a kde im nie je dovolené z tohto prostredia sa vzdialiť, nie je s určitou prostredím podporujúcim a nápomocným. V neposlednom rade je aj výrazným faktorom, ktorý priamo ovplyvňuje aj samotné vnímanie prijímateľov o nich samých.

44. Špecializované sociálne poradenstvo je odborná činnosť vykonávaná odborníkom pri zisťovaní príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, a fyzickej osobe sa poskytuje konkrétna odborná pomoc. V praxi sa jedná o dlhodobú odbornú prácu s prijímateľom sociálnej služby a od základného poradenstva sa odlišuje hlavne v hĺbke poradenskej intervencie. Tým, že túto odbornú činnosť dozorovaný subjekt dlhodobo neposkytoval, prijímateľom nebola poskytovaná jedna z najdôležitejších odborných činností, ktorú je poskytovateľ sociálnej služby povinný poskytovať s ohľadom na špecifiká a potreby cieľovej skupiny. A keďže sa jedná o autentický proces, špecifický pre každého prijímateľa sociálnej služby, neexistuje žiadny univerzálny návod na riešenie tej ktorej situácie prijímateľa, a preto je práca odborne kvalifikovaného zamestnanca tak dôležitá.
45. Ministerstvo pri stanovovaní výšky pokuty postupovalo tak, aby výška pokuty plnila represívnu funkciu a aby táto pokuta pôsobila na dozorovaný subjekt výchovne a zároveň plnila funkciu generálnej prevencie. **Závažnosť následkov** vníma ministerstvo i z toho uhla pohľadu, že ku všetkým uvedeným deliktom došlo v prostredí, ktoré prijímateľovi sociálnej služby nahrádza kompletne jeho domáce či rodinné prostredie, čo kladie zvýšené nároky na ochranu, bezpečnosť a dôstojnosť podmienok poskytovania sociálnej služby pre prijímateľa – nielen priestorových a materiálnych ale aj podmienok vzťahových, ako aj spôsobu, akým je prijímateľovi náležitá odborná podpora priamo poskytovaná.
46. Zvažovanie (správna úvaha o) **závažnosti následkov** správneho deliktu, tak ako ich ministerstvo popisuje vyššie, je pre rozhodovanie o výške pokuty v tomto prípade pre ministerstvo **kľúčové**. Hodnoteniu „opakovanosti“ správnych deliktov sa ministerstvo nevenovalo, keďže nie sú obsahom skutkového stavu v tomto prípade – správnom konaní o uložení pokuty.
47. Na základe uvedených skutočností ministerstvo rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať rozklad podľa § 61 ods. 1 správneho poriadku v lehote do 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia správneho orgánu, ktorý ho vydal. Včas podaný rozklad proti tomuto rozhodnutiu má odkladný účinok. Právoplatné rozhodnutie je preskúmateľné súdom.

Ing. Ján Hudák, PhD.
generálny riaditeľ